

Notitie septembercirculaire gemeentefonds 2018

Onderwerp: septembercirculaire gemeentefonds 2018

Op 18 september (Prinsjesdag) is de septembercirculaire 2018 gepubliceerd.

Samenvatting

In deze septembercirculaire wordt een actueel beeld geschetst van de financiële kaders, gebaseerd op de Miljoenennota 2019 van het Rijk. De circulaire is in belangrijke mate een financieel-technisch document.

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeenten. De ontwikkeling ervan bepaalt daarom in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. In de septembercirculaire zijn met name mutaties als gevolg van wijzigingen in de rijksuitgaven verwerkt. Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de najaarsnota.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap op trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. Op pagina 2 van de septembercirculaire staat dit in een heldere tabelvorm gepresenteerd. Voor 2018 meldt de septembercirculaire dat het geraamde accres 2018 ten opzichte van de meicirculaire met € 194 miljoen neerwaarts wordt bijgesteld. Dit komt vooral doordat het rijk dit jaar naar verwachting minder uitgeeft dan geraamd. Het uitkeringsjaar 2019 is wel positief. Het cumulatieve beeld van het accres tot en met 2023 blijft vrijwel ongewijzigd ten opzichte van de meicirculaire.

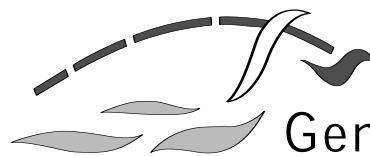
Technische samenvatting (Bijstellingen 2018 en volgende jaren)

De doorrekening van de septembercirculaire 2018 laat het volgende beeld zien:

	Bedragen in € x 1.000	2018	2019	2020	2021	2022
	Raming alg. uitkering o.b.v. maartcirculaire 2018 (VJN 2018)	17.305				
	Raming IU-en sociaal domein o.b.v. maartcirculaire 2018 (VJN 2018)	9.062				
A	Totaal alg. uitkering VJN 2018	26.367				
	Raming alg. uitkering o.b.v. meicirculaire 2018	17.405	24.566	25.444	26.045	26.691
	Raming IU-en sociaal domein o.b.v. meicirculaire 2018	9.301	2.576	2.470	2.421	2.377
B	Totaal alg. uitkering meicirc. 2018	26.706	27.142	27.914	28.466	29.068
	Raming alg. uitkering o.b.v. septembercirculaire 2018	17.169	24.602	25.569	26.185	26.835
	Raming IU-en sociaal domein o.b.v. septembercirculaire 2018	9.311	2.613	2.470	2.421	2.377
C	Totaal alg. uitkering sept.circ. 2018	26.480	27.215	28.039	28.606	29.212
D	Resultaat voor mutatie beheerproducten	+ 113	+ 73	+125	+ 140	+ 144
E	Mutatie beheerproducten	- 321	- 37	- 0	- 0	- 0
1	Loon/prijscomp. IU sociaal domein	- 249	- 37	nvt	nvt	nvt
2	Veilig Thuis (maartcirculaire)	- 16	Reeds verwerkt in begroting 2019 e.v.			
3	Decentr. Uitkering schulden/armoede	- 25	Reeds verwerkt in begroting 2019 e.v.			
4	Statushouders	- 31	nvt	nvt	nvt	nvt
5	Rijksvaccinatieprogramma	nvt	Reeds verwerkt in GGD begroting 2019 e.v			
6	Voorschoolse voorziening peuters		pm	pm	pm	pm
F	Resultaat na mutatie beheerprodukten (= D -/- E)	- 208	+ 36	+ 125	+ 140	+ 144
G	Reeds beschikbare saldi concept begroting 2019-2022 inclusief bestedingsplan		+ 116	+ 219	+ 285	+ 367
H	Totaal beschikbaar na septembercirculaire 2018		+ 152	+ 344	+ 425	+ 511

Bovenstaand overzicht geeft een actualisatie van de beschikbare financiële ruimte na de Voorjaarsnota 2018, de meicirculaire 2018 en de septembercirculaire 2018.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de aangegeven mutaties voor 2018 op de beheerproducten (loon/prijscompensatie Integratie uitkeringen, Veilig Thuis, Schuldhulpverlening, opvang statushouders) en het resterende nadelige saldo te melden en te verwerken via de komende najaarsnota 2018. De mutaties voor 2019 en latere jaren verwerken we via de voorjaarsnota 2019.

Toelichting taakmutaties beheerprodukten

E1) Loon en prijscompensatie integratie-uitkeringen (via mei- en septembercirculaire 2018)

De loon en prijsbijstellingen voor het jaar 2018 zijn aan de onderdelen Jeugd, Zorg en Participatie van de integratie-uitkering sociaal domein toegekend. Voor Druten betekent dit dat deze integratie uitkeringen in 2018 stijgen met € 248.836. In onderstaande tabel worden de verschillen inzichtelijk gemaakt:

Bedragen in €	Meicirculaire 2017	Mei/september circulaire 2018	Vershil
2018			
IU WMO 2015	2.693.353	2.725.664	+/+ 32.311
IU Jeugd	3.808.490	3.904.139	+/+ 95.649
IU Reïntegratie	316.947	326.612	+/+ 9.665
Wsw	2.243.410	2.354.621	+/+ 111.211
Totaal Sociaal Domein	9.062.200	9.311.036	+/+ 248.836

Voorgesteld wordt om de positieve mutaties voor 2018 op de integratie uitkering sociaal domein te oormerken voor deze taken en derhalve budgettair neutraal te verwerken in de begroting 2018 via de Najaarsnota 2018.

E2) Veilig thuis

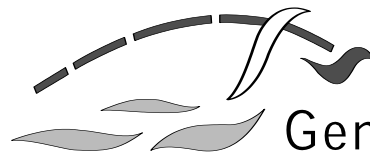
Met de aanscherping van de Wet Meldcode en de radarfunctie Veilig Thuis wordt de taak van Veilig Thuis verder geïntensiveerd. Voor de hiermee samenhangende kosten is in het IBP afgesproken dat gemeenten deze kosten zelf uit het gemeentefonds zullen dekken. Uiteindelijk wordt een bedrag van € 38,6 miljoen (1,85%) toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang vanuit de algemene uitkering. Voor Druten betekent dit dat we vanaf 2019 1,85% (ca. € 49.000) labelen voor deze intensivering. De bedragen voor 2019 en verder zijn reeds verwerkt in de concept begroting 2019 en het bedrag voor 2018 ad € 16.000 wordt verwerkt via de Najaarsnota 2018.

E3) Nieuwe decentralisatie uitkering schulden en armoede

Ter versterking van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid stelt het kabinet voor drie jaar geld ter beschikking voor het voorkomen van schulden en de bestrijding van armoede, in het bijzonder onder kinderen. Deze middelen zullen worden ingezet ter versterking van het gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid zodat gemeenten een impuls kunnen geven aan de verbetering van de toegang tot de effectiviteit van de gemeentelijke schuldhelpverlening en versterking van de lokale regie van het armoedebeleid. De toekenning voor Druten bedraagt in 2018 € 24.633 en in 2019 en 2020 € 20.276. We stellen voor deze gelden te labelen op grootboeknummer Wmo nieuw, kostensoort schuldhelpverlening. De bedragen voor 2019 en 2020 zijn reeds verwerkt in de concept begroting 2019 en het bedrag voor 2018 ad € 24.633 wordt verwerkt via de Najaarsnota 2018.

E4) Decentralisatie Uitkering Statushouders

Deze tijdelijke regeling voor de jaren 2016 en 2017 was in het leven geroepen om de integratie en participatie van statushouders te bevorderen. Voor het jaar 2017 wordt nog geld toegekend aan gemeenten die in november en december 2017 statushouders hebben opgenomen. Voor Druten bedraagt de toekenning in 2018 € 31.012. In navolging van eerdere besluitvorming stellen we voor om deze middelen te labelen en toe te voegen aan grootboeknummer begeleiding statushouders.

E5) Rijksvaccinatieprogramma

In de decembercirculaire 2016 is aangekondigd dat het rijksvaccinatieprogramma wettelijk verankerd wordt in de wet publieke gezondheid (Wpg). Met deze wetswijziging wordt een deel van de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma onder bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Het jaar van invoering daarvan is 2019. Om die reden worden nu de middelen hiervoor structureel overgeheveld naar het gemeentefonds, voor Druten is de structurele toevoeging € 36.820. We labelen dit bedrag niet omdat hier in onze concept-begroting 2019 al op is geanticipeerd door verwerking van dit bedrag in de begroting 2019 e.v. van de GGD.

E6) Voorschoolse voorziening peuters

Het ministerie van SZW en de VNG hebben in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt met als doel om alle peuters de mogelijkheid te geven om naar een voorschoolse voorziening te gaan. Om gemeenten hiertoe in staat te stellen, heeft het rijk vanaf 2016 via een decentralisatie uitkering aan gemeenten een budget beschikbaar gesteld dat oploopt naar structureel € 60 miljoen in 2021. Deze bedragen zijn binnen onze begroting gelabeld op grootboeknummer kinderdagopvang/peuterspeelzalen. Het bedrag van € 60 miljoen was gebaseerd op de aanname dat er ongeveer 40.000 peuters zijn die niet bereikt worden. Uit een monitor uit 2017 blijkt dat de groep peuters die niet bereikt worden door gemeenten en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag veel kleiner is dan de 40.000 peuters waar vanuit werd gegaan. SZW en VNG hebben overeenstemming bereikt om de peutermiddelen vanaf 2019 niet verder op te laten lopen dan € 30 miljoen. Dit heeft als gevolg dat voor 2019 en verder de bedragen per gemeenten en de verdeling van 2018 zullen worden aangehouden. Vanaf 2019 komt er structureel € 10 miljoen extra voor toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang beschikbaar vanuit de decentralisatie uitkering voorschoolse voorziening peuters. Over de besteding van de overige middelen in 2020 en 2021 en verder vindt nog overleg plaats. Meer informatie volgt in de meicirculaire 2019 en we zullen dit bij de meicirculaire 2019 verwerken.

Overige aandachtspunten septembercirculaire 2018

BCF plafond

Gemeenten declareren hun BTW op overheidstaken bij het BTW Compensatiefonds (BCF). Om te voorkomen dat er een openeinde regeling ontstaat heeft de rijksoverheid een plafond aangebracht in de declaraties van ca. € 3,2 miljard. Blijven de gezamenlijke gemeenten onder het plafond dan wordt het verschil aan het gemeentefonds toegevoegd, wordt het plafond overschreden dan wordt het verschil uit het gemeentefonds genomen. Naar inschatting van het ministerie van financiën declareren gemeenten in 2018 meer BTW dan was voorzien in de meicirculaire 2018. Dat leidt tot een uitname van € 169 miljoen in 2018. Bij de meicirculaire 2019 volgt de afrekening over 2018.

3D-taken sociaal domein

In de meicirculaire 2018 is voor 7 miljard geïntegreerd in de algemene uitkering (zie notitie meicirculaire 2018). Enkele taken hebben nog de vorm van een integratie-uitkering. De voogdijregeling/18+ regeling zal naar verwachting in 2020 worden ingeweven, Beschermd wonen in 2021. De WSW zal waarschijnlijk niet worden overgeheveld naar de algemene uitkering, doch de vorm van een decentralisatie-uitkering aannemen. Verder wordt gemeld dat de verdeelmodellen sociaal domein worden geëvalueerd. Dit moet leiden tot een integrale nieuwe verdeling van de middelen per 2021. In de circulaire worden processtappen hiervoor beschreven.

Bijlage: septembercirculaire 2018